
Tytuł dokumentacji: ***Ekspertyza ornitologiczna i chiropterologiczna dla elewacji frontowej (północnej wraz z ryzalitami) budynku przy ulicy Ryszarda Berwińskiego 2 w Poznaniu***

Zlecniodawca: ***Poznańskie Inwestycje Miejskie sp. z o.o
Plac Wiosny Ludów 2, 61-831 Poznań***

Wykonawca: ***BIOLEKO Badania i dokumentacja środowiskowa
ul. Klasztorna 8, 62-010 Pobiedziska***

Opracował:

mgr inż. Beata Gerlof

mgr inż. Kamil Karaśkiewicz

dr inż. Karol Pietruczuk

BIOLEKO
Badania i Dokumentacja Środowiskowa
Karolina Pietruczuk
62-010 Pobiedziska, ul. Klasztorna 8
tel. 504541291 www.bioleko.pl
NIP 7772911449, REGON 302130795

Sprawdziła

mgr inż. Karolina Pietruczuk

Pobiedziska, 01.07.2026 r.

1. Podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania było umowa z dnia 15.06.2026 r. Miasta Poznań, w imieniu i na rzecz którego działa Inwestor Zastępczy: Poznańskie Inwestycje Miejskie sp. z o.o., z siedzibą przy Placu Wiosny Ludów 2, 61-831 Poznań dla BIOLEKO Badania i dokumentacja środowiskowa z siedzibą przy ul. Klasztornej 8 w Pobiedziskach.

2. Podstawy prawne

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz.U. 2022 poz. 2380).

3. Literatura

Svensson L. 2017. Przewodnik Collinsa Ptaki. Oficyna Wydawnicza MULTICO. Wydanie II.

Sachanowicz K., Ciechanowski M 2016. Nietoperze Polski. Multico. Warszawa

Zyskowski D., Zielińska D., 2015. Przewodnik do inwentaryzacji oraz ochrony ptaków i nietoperzy związanych z budynkami. Federacja Gaja. Szczecin.

4. Cel badań

W stosunku do gatunków chronionych zwierząt obowiązują zakazy wskazane w rozrządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. Należą do nich m.in.:

- umyślne zabijanie,
- okaleczanie oraz chwytanie,
- umyślne niszczenie jaj oraz form rozwojowych,
- umyślne płoszenie oraz niepokojenie,
- niszczenie siedlisk będących obszarem rozrodu, wychowu młodych oraz odpoczynku,
- niszczenie, usuwanie, a także uszkodzanie gniazd, zimowisk oraz innych schronień,
- umyślne uniemożliwianie dostępu do schronień.

Celem inwentaryzacji było sprawdzenie występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy oraz ich siedlisk na elewacji frontowej (północnej wraz z ryzalitami) budynku przy ulicy Ryszarda Berwińskiego 2 w Poznaniu.

Renowacja elewacji – wykonywane prace:

- powierzchnie z cegły licówki – czyszczenie, uzupełnianie ubytków, naprawa pęknięć, uzupełnianie spoin, impregnacja,
- powierzchnie tynkowane – uzupełnianie ubytków i/lub odpojonych fragmentów, wzmocnienia, mycie, impregnacja,

- detale z betonu imitującego piaskowiec – wzmocnienie, czyszczenie, uzupełnienie ubytków, wykonanie nowych brakujących detali, , rekonstrukcja zwieńczeń,
- renowacja elementów stalowych,
- wymiana opierzeni.

5. Lokalizacja badań

Badania prowadzono ścianie frontowej budynku Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych przy ulicy Ryszarda Berwińskiego 2 w Poznaniu. Na mapie poglądowej przedstawiono ich lokalizację.

Przedmiotowy budynek stanowi obiekt o charakterze szkolnym, zlokalizowany w zwartej zabudowie miejskiej Poznania. Elewacja frontowa posiada nieliczne detale architektoniczne, powierzchnie ceglane oraz elementy tynkowane charakterystyczne dla zabudowy historycznej (Fot. 1 i 2).

Fot. 1 Widok na frontową elewację

Fot. 2 Widok na frontową elewację

6. Metodyka badawcza

6.1. Nietoperze

W dniu 13.06.2026 r. przeprowadzono oględziny elewacji frontowej pod kątem występowania potencjalnych schronień nietoperzy. Nietoperze mogą wykorzystywać budynki jako miejsca schronienia, szczególnie w obrębie:

- przestrzeni pod obróbkami blacharskimi,
- uszkodzeń murów i spoin,
- przestrzeni za elementami dekoracyjnymi elewacji,
- otworów wentylacyjnych i konstrukcyjnych.

Oceniono również zakres planowanych prac pod kątem możliwości zniszczenia potencjalnych kryjówek.

6.2. Ptaki

Badania ptaków przeprowadzono w dniu 26 czerwca 2026 roku w godzinach 20-22. Obserwacje przeprowadzono z poziomu gruntu, w słoneczny, bezwietrzny dzień. W trakcie kontroli szczególną uwagę zwrócono na połacie ściany porośnięte bluszczem pospolitym jako miejsce potencjalnie wykorzystywane przez ptaki na gniazda. W trakcie kontroli wykorzystywano lornetkę Leica 10x42 oraz lunetę KOWA 883 w celu poszukiwania ptaków oraz wszelkich śladów ich bytności. Wszystkie stwierdzone siedliska fotografowano za pomocą aparatu cyfrowego Nikon Coolpix P1000. Prace te polegały na poszukiwaniu na

i w przedmiotowym budynku następujących, istotnych z punktu widzenia wykrycia ptaków elementów:

- gniazd bądź ich pozostałości
- otworów, nisz, dziur, ubytków w elewacji i szpar stwarzających dogodne miejsca do gniazdowania
- odchodów, piór, śladów otarć od ogonów pod otworami wlotowymi do siedlisk lęgowych
- ptaków przebywających na i w budynku.

Wszystkie stwierdzone siedliska były fotografowane oraz opisywane na załączonych fotografiach. Następnie w toku prac kameralnych, na podstawie zebranych w terenie danych określano ilość par danego gatunku, które gniazdują bądź gniazdowały.

Liczba przyjętych par gniazdujących równa jest sumie rzeczywistych siedlisk stwierdzonych w terenie, co odzwierciedla maksymalną pojemność siedliska dla danego gatunku.

7. Wyniki z badań

7.1. Nietoperze

Nie stwierdzono otworów i szczelin o parametrach wskazujących na możliwość regularnego wykorzystywania ich przez nietoperze jako schronień. Elewacja frontowa posiada ograniczoną liczbę potencjalnych kryjówek, a ich stan techniczny oraz ekspozycja nie wskazują na wysokie prawdopodobieństwo zasiedlenia.

Planowane prace remontowe będą prowadzone wyłącznie w obrębie elewacji frontowej i obejmują przede wszystkim zabiegi konserwatorskie oraz naprawcze.

Na podstawie przeprowadzonych oględzin stwierdza się, że realizacja planowanych robót nie powinna powodować:

- niszczenia schronień nietoperzy,
- płoszenia osobników,
- pogorszenia stanu ochrony lokalnych populacji nietoperzy.

Nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania na gatunki nietoperzy objęte ochroną gatunkową.

7.2. Ptaki

Poniżej przedstawiono wykorzystanie przestrzeni budynku jako siedlisk lęgowych przez ptaki. Na zdjęciach elewacji budynku zaznaczano miejsca lokalizacji gniazd lub siedlisk lęgowych ptaków gatunków prawnie chronionych (Fot. 3 i 5), a poniżej je opisano.

Fot. 3 Siedlisko lęgowe wróbla w ubytku w ścianie frontowej.

Fot. 4 Samica wróbla obserwowana w pobliżu siedliska lęgowego.

Na przedmiotowej elewacji budynku szkoły w ubytku ceglanej ściany stwierdzono 1 siedlisko lęgowe wróbla *Passer domesticus* (Fot.1 i 2). Siedlisko rzeczywiste zidentyfikowano na podstawie obserwacji karmiącej samicy oraz charakterystycznych dla gniazdowania śladów otarć od ogonów.

Fot. 5 Siedlisko lęgowe jerzyka w obszernym ubytku w ścianie poniżej parapetu podokiennego.

W obszernym ubytku w ścianie budynku (Fot. 3), stwierdzono 2 siedliska lęgowe (dwie odrębne rodziny) jerzyka *Apus apus*. Rzeczywiste siedliska lęgowe stwierdzono na podstawie wlatujących ptaków z pokarmem dla młodych, widocznymi otarciami od ogonów i kałem na ceglach.

Łącznie stwierdzono na ścianie frontowej budynku szkoły jedno siedlisko lęgowe wróbla oraz dwa siedliska lęgowe jerzyka.

Wróbel oraz jerzyk znajdują się pod ścisłą ochroną gatunkową na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z 16 grudnia 2016 roku. Zgodnie z ww. rozporządzeniem zabrania się w stosunku do zwierząt chronionych m.in.: zabijania, chwytania, niszczenia jaj oraz postaci młodocianych, siedlisk lub ostoj, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania, niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, płoszenia.

4. Wnioski

4.1 Harmonogram prac modernizacyjnych.

W związku ze stwierdzeniem obecności siedlisk lęgowych ptaków na budynku, należy zwrócić się do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu z wnioskiem o wydanie zezwolenia na odstępstwa od zakazów (niszczenie gniazd i siedlisk lęgowych), w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową na podstawie art.56 ust.2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.

Po uzyskaniu ww. zezwolenia należy uniemożliwić dostęp ptaków do wszelkich szczelin stwierdzonych w budynku, w tym do wskazanych w rozdziale 3. Prace te wykonać poza sezonem lęgowym ptaków tj. od 15 października do końca lutego.

Jeżeli prace modernizacyjne będą przeprowadzane w okresie lęgowym ptaków, tj. od 1 marca do 15 października, wtedy zaleca się prowadzenie prac pod nadzorem ornitologa.

4.2 Zabiegi kompensacyjne.

W związku z planowanymi pracami modernizacyjnymi ściany frontowej budynku szkoły w wyniku których zostaną zniszczone siedliska lęgowe ptaków zaleca się wykonanie kompensacji. Polega ona na zawieszeniu na przedmiotowym budynku lub na okolicznych budynkach budek lęgowych, najlepiej z trocinobetonu. Liczba budek powinna zrekompensować utratę naturalnych siedlisk lęgowych, w związku z powyższym należy zawiesić 1 budkę dla wróbla i 2 dla jerzyka. Przykład takich budek z trocinobetonu można znaleźć na stronie: <https://www.mkwpracownia.pl/>.

Budki zawiesić na budynku szkoły. Może to być ta sama ściana, która będzie podlegała konserwacji lub inna. Jeśli wystąpią trudności z wybraniem lokalizacji budek na przedmiotowym budynku, zostaną zawieszone na elewacji innego budynku przyległego do szkoły. Dokładna lokalizacja budek zostanie ustalona z konserwatorem zabytków. Niemniej, dla jerzyka należy wieszać je jak najwyżej na budynku, powyżej drugiej kondygnacji, minimum 6 metrów ponad terenem, tak aby ptaki miały odsłonięty dołot. Budki dla jerzyka nie mogą być osłonięte drzewami. Natomiast dla wróbla budki mogą być zawieszone na niższej wysokości około 4 m. Budki dla wróbla mogą być zawieszone również na drzewach na terenie szkoły. Budki warto wieszać tak, aby nie wisały nad oknami.

Przykładowa lokalizacja zamontowania budek dla jerzyka i wróbla znajduje się na fotografii 6.

Fot. 6 Przykładowa lokalizacja montażu dudek lęgowych dla wróbla (kolor pomarańczowy) i jерzyka (kolor niebieski).

Budki mogą być mocowane do ścian za pomocą kotew lub gwintowanych prętów wklejonych w otwory wywiercone uprzednio w ścianie. Do kotew należy przymocować płaskownik, a dopiero do płaskownika śrubami budki.

Fot. 7 Przykład budki z trocinobetonu zamontowanej natynkowo (budka APK-2 dla wróbla).